

TALOUSARVIOALOITE 308/2013 vp

Määrärahan osoittaminen suomenruotsalaisen viittomakielen elvytysohjelmaan

Eduskunnalle

Suomessa käytetään kahta kansallista viittomakieltä: suomalaista ja suomenruotsalaista viittomakieltä. Viittomakieltä käyttävien oikeudet on vuodesta 1995 taattu Suomen perustuslaissa (17 § 3 mom.: Viittomakieltä käyttävien oikeudet - - turvataan lailla), mutta tämä ei ole riittänyt takaamaan kielellisten oikeuksien toteutumista.

Suomessa on tällä hetkellä noin 4 000—5 000 viittomakieltä käyttävää kuuroa tai huonokuuloista ja 6 000—9 000 viittomakieltä käyttävää kuulevaa henkilöä. Omana vähemmistönään tämän vähemmistön sisällä ovat suomenruotsalaisia viittomakieltä käyttävät, heitä on arvioitu olevan noin 300 joista 150 kuuroja. Suomenruotsalaisen viittomakielen asema on tukala — on arvioitu että ilman nopeita ja tehokkaita toimenpiteitä kieli tulee katoamaan 10 vuoden sisällä (Oikeusministeriön mietintö Viittomakielisten kielelliset oikeudet, 24/2011).

Viittomakieli mainitaan hallitusohjelmassa ensimmäistä kertaa nykyisen hallituksen kaudella seuraavasti:

— s. 25: Kehitetään viittomakielisten oikeuksien toteutumista ja selvitetään mahdollisuus säätää viittomakielilaki.

— s. 32: Laaditaan kansallinen kielistrategia, jossa määritellään tavoitteet ja toteutustavat kansallisen kielivarannon monipuolistamiseksi. Kansallisen kielivarannon kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota saamen, romanikielen sekä viittomakielen asemaan.

— s. 59: Kehitetään viittomakielisiä sosiaali- ja terveyspalveluja.-- Kehitetään Kelan järjestämiä tulkkaukspalveluja.

Valtioneuvoston kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta (2013) korostaa kattavan kielistrategian laatimisen tärkeyttä suomenruotsalaisen viittomakielen elvyttämiseksi. Syitä suomenruotsalaisen viittomakielen entistä uhanalaisempaan asemaan on monia, esimerkiksi opetus, tukipalvelut ja tulkkikoulutus, lainsäädännön puutteet sekä kieliyhteisö. Ainoa suomenruotsalainen kuurojen koulu lakkautettiin Porvoosta vuonna 1993, joten suomenruotsalaisen viittomakielen opetusta on tarjolla vain satunnaisesti. Suomenruotsalaista viittomakieltä ja ruotsia osaavista tulkeista on suuri pula, koska viimeiset tulkit koulutettiin vuosina 1990—1993. Suomenruotsalaista viittomakieltä ei myöskään tunnusteta erikseen lainsäädännön tasolla, ainoastaan uusi kansalaisuuslaki huomioi molemmat kotimaiset viittomakielet. Lisäksi tietoisuus suomenruotsalaisen viittomakielen olemassaolosta on heikkoa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2014 talousarvioon luvun 29.91 uudelle momentille 200 000 euroa suomenruotsalaisen viittomakielen elvytysohjelman laatimiseen.

TAA 308/2013 vp — Mikaela Nylander /r

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2013

Mikaela Nylander /r